

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2010. évi szeptember hó 21. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az egyedi azonosító jel meghamisításának büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntető ügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványát elbírálva a Szombathelyi Városi Bíróság 9.B.899/2008/6. számú ítéletét és Vas Megyei Bíróság 3.Bf.167/2009/5. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s:

A Szombathelyi Városi Bíróság a 2009. február 25-én kihirdetett 9.B.899/2008/6. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondotta ki a Btk. 277/A. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott egyedi azonosító jel meghamisításának büntetésében, és ezért 200 napi tétel - napi tételenként 250 Ft - pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett az esetleges meg nem fizetés esetén annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról, valamint a bűnjelek lefoglalás megszüntetése melletti kiadásáról.

Az ítélet ellen - amelyet az ügyész tudomásul vett - a terhelt és védője felmentés érdekében fellebbezett.

A Vas Megyei Bíróság a 2009. június 2-án meghozott 3.Bf.167/2009/5. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A városi bíróság által megállapított, és a felülbírálat során a másodfokú bíróság részéről is irányadónak tekintett történeti tényállás a következő:

A terhelt 2008. június 2-án 21 óra 33 perc körül - Z-ről S-ba tartva - úgy közlekedett V., a Sz. utcában a tulajdonát képező, 2008. januárjában lejárt műszaki érvényességű személygépkocsijával, hogy annak eredeti jelzésű rendszámtábláit eltávolították, és helyettük - jogosulatlanul - a P-xxxx rendszámtáblákat szerelték a gépkocsira.

A P-xxxx ideiglenes rendszám kiadását Gy. Megyei Jogú Város jegyzője a 2008. január 4-én kelt 587/2008. számú határozatával egy Bt. , képviselője T. Sz. B./ részére engedélyezte, többek között azzal, hogy az ideiglenes rendszámtábla csak olyan járműre szerelhető fel, amely a közúti közlekedésre alkalmas műszaki állapotban van, továbbá az e rendszámtáblával ellátott járművet kizárólag az engedély jogosította, vagy a vele munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy használhatja.

A Bt-vel a terhelt soha nem állt munkavégzésre irányuló jogviszonyban.

A fenti próbarendszámot tehát a lejárt műszaki érvényességű gépkocsira nem szerelhetnék volna fel, és azzal a terhelt egyáltalán nem közlekedhetett volna.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában, a vonatkozó közlekedési jogszabályok (KRESZ és 35/2000. (XI.30.) BM rendelet) részletes áttekintése és hivatkozása mellett, lényegében a következő jogi álláspontját fejtette ki. Amikor a terhelt a tulajdonát képező gépjárművel nem annak eredeti rendszámtábláival, hanem - tudva arról, hogy a járműre az eredetiek helyett ezek kerültek felszerelésre - a jogosulatlanul használt „P” jelű ideiglenes rendszámtáblákkal közlekedett, az eredeti rendszámnak a gépkocsi egyedi azonosítását szolgáló rendeltetését szüntette meg, és ebben a vonatkozásban közömbös maradt. A Btk. 277/A. § (1) bekezdés b) pontjában írt felhasználás a kialakult bírói gyakorlat szerint arra a dologra valósulhat meg, amelynek egyediségét az azonosító jel bizonyítani volt hivatott, de azt meghamisították, eltávolították. Az ilyen dologgal kapcsolatos felhasználás egyaránt jelenti mind a gyakorlati, mind a joghatás kiváltását célzó használatot.

A megyei bíróság egyetértett a városi bíróság jogi álláspontjával. Indokolásában kiemelte azt is, miszerint a „P” jelű ideiglenes

rendszám ugyancsak egyedi azonosító jelnek minősül, mivel a közúti forgalomban való részvétel jogosultságát igazolja. Azonban az ezen rendszámmal ellátott jármű használatára kizárólag az ideiglenes forgalomban tartási engedély jogosította, avagy vele munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy jogosult, a terhelt pedig ilyenek nem tekinthető.

A jogerős határozatok ellen a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján, anyagi jogszabálysértés miatt, a Btk. 277/A. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott egyedi azonosító jel meghamisításának büntette miatt emelt vád alóli felmentése érdekében a terhelt védője által nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

Az indítványban kifejtettek szerint az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a terhelt bűnösségét egyedi azonosító jel meghamisításának büntetében, azzal, hogy a közlekedésben olyan gépjárművel vett részt, amelyről az eredeti rendszámtáblát mások eltávolították, és helyébe jogosulatlanul „P” jelű rendszámtáblát helyeztek. A Btk. 277/A. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti egyedi azonosító jel meghamisításának büntetést követi el többek között az is, aki olyan dolgot használ fel, amelynek egyedi azonosító jele hamis, hamisított, illetőleg, amelynek egyedi azonosító jelét eltávolították. A törvényhozó a felhasználást más bűncselekmény elkövetési magatartásaként is szabályozza. A Btk. 274. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntetést az valósítja meg, aki a hamis, hamisított, vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasználja. A felhasználás alatt a következetes ítélkezési gyakorlat joghatás kiváltására alkalmas, aktív - a tartást, az arra való hivatkozást ide nem számító - tevékenységet ért.

A jogbiztonság, az ítélkezés kiszámíthatósága iránti igény a törvényben meghatározott fogalom egységes értelmezésével biztosítható. Ezért - a Btk. 274. § (1) bekezdés b) pontjának értelmezésével megegyezően - az egyedi azonosító jel meghamisítását a Btk. 277/A. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott felhasználással csak az követi el, aki a hamis, hamisított egyedi azonosító jellel ellátott, vagy az eredeti azonosító jelet annak eltávolítása miatt nélkülöző dologgal joghatás kiváltására alkalmas cselekményt végez, pld. elidegeníti azt. Ebből következően egy hamis vagy hamisított azonosító jellel ellátott, vagy egy eltávolított jelű gépjármű gyakorlati használata önmagában nem valósít meg bűncselekményt.

Az egyedi azonosító jel meghamisításának büntetést jelen ügyben kizárólag az a - fel nem derített, ismeretlenül maradt - személy követte el, aki az eredeti rendszámot levette, és ahelyett „P”

rendszámot szerelt fel.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt alaposnak tartva, ugyancsak a terhelt felmentését indítványozta /BF.1348/2010/1-I. szám/.

Az átiratban kifejtettek lényege szerint a vizsgált két törvényi tényállás együttes elemzése alapján az indítvány jogi indokai helytállóak. Az egyedi azonosító jel meghamisítását, a Btk. 277/A. §-ának (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felhasználással - a Btk. 274. §-ának (1) bekezdés b) pontjának értelmezésével megegyezően - valóban csak az követi el, aki a cselekmény tárgyaként meghatározott dologgal joghatás kiváltására alkalmas cselekményt végez. Következésképpen önmagában a hamis vagy hamisított egyedi azonosító jellel ellátott, illetőleg az eredeti egyedi azonosító jelet nélkülöző gépjármű gyakorlati használata nem valósít meg bűncselekményt.

Ezért a terheltnek az egyedi azonosító jellel visszaélés büntette miatt ellene emelt vád alól bűncselekmény hiányában a Be. 331. §-ának (1) bekezdése alapján felmentése indokolt.

A nyilvános ülésen a védő a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és a Legfőbb Ügyészség képviselője is átiratukkal egyezően nyilatkozott.

A Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat egyrészt az indítványban megjelölt, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában foglalt okból, másrészt - a Be. 423. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel hivatalból - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjának körébe tartozó abszolút eljárásjogi okok (Be. 373.§ (1) bekezdés I/b. és I/c. pontja és II-IV. pontja) tekintetében vizsgálta felül.

Felülbírálatának eredményeként az indítványt, és a Legfőbb Ügyészség ahhoz csatlakozó jogi álláspontját nem találta alaposnak.

Az egyedi azonosító jel meghamisításának büntettét a Btk. 277/A. §-a (1) bekezdése szerint az követi el, aki egyedi azonosító jelet eltávolít, vagy egyéb módon meghamisít /a) pont/, illetőleg olyan dolgot szerez meg, vagy használ fel, amelynek egyedi azonosító jele hamis, hamisított, illetőleg, amelynek egyedi azonosító jelét eltávolították /b) pont/.

A Btké. 25/A. §-ában foglalt értelmező rendelkezés szerint a Btk. 277/A. §-ának alkalmazása szempontjából egyedi azonosító jel: az olyan dolognak, amelynek a birtoklását vagy rendeltetésszerű használatát jogszabály hatósági engedélyhez köti, a gyártónak vagy a hatóságnak a dolgon, illetőleg annak alkotórészén alkalmazott, egyedi azonosításra szolgáló jelölése.

Az adott esetben a terhelt bűnösségének megállapítására a b) pont körébe tartozó felhasználói magatartás alapján került sor.

A védői, és azzal egyező ügyészi álláspont lényege szerint a felhasználás fogalmát az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítása érdekében a felhasználásnak a közokirat-hamisítás körében kialakult fogalmával azonosan akként indokolt értelmezni, amely szerint az kizárólag joghatás kiváltására alkalmas cselekményt jelenthet. A hamis, vagy hamisított azonosító jellel ellátott, illetve az egyedi azonosító jelét nélkülöző gépjármű használata a fentiek szerint ennek a fogalomnak nem felel meg, így bűncselekményt sem képezhet.

Ugyanakkor a felülvizsgálati álláspontok sem vitatták, hogy a gépjárművek rendszáma olyan, a hatóságok által kibocsátott egyedi azonosító jel, amely nélkül rendszámköteles jármű nem közlekedhet, a forgalomban nem vehet részt és amelynek eltávolítását - bevonását - is a hatóság rendelheti el.

A Legfelsőbb Bíróság a bűncselekmény hiányának megállapítását célzó jogi álláspontot az alábbiakra figyelemmel tévesnek találta.

A törvényalkotó az 1998. évi XX. törvény 3-4. §-ával történt módosítás során iktatta be új bűncselekményként a Btk.-ba az egyedi azonosító jel meghamisítását, miután az ítélkezési gyakorlat tisztázta, hogy az ilyen jellegű cselekmények a Btk. 274. § (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntettének tényállását nem merítik ki.

A vonatkozó miniszteri indokolás rámutatott, hogy az új szabályozás alapvetően a gépkocsi lopások elleni hatékonyabb fellépés lehetőségeinek megteremtését célozza. A védelem azonban nem szűkíthető kizárólag a gépjárművekre. Előfordulhat más dolgok esetében is, - pld. fegyvereknél - hogy a beazonosíthatóság lehetőségének megszüntetése sérti az állam érdekét.

Az állam bizonyos dolgok forgalomba hozatalának feltételül írja elő a gyártónak, hogy az adott dolgot egyedi azonosításra alkalmas jelöléssel lássa el. Ezen kívül a dolgok egy részének birtoklását, rendeltetésszerű használatát hatósági regisztráció meglétéhez is köti, hogy ezen dolgok használata, forgalma nyomon követhető legyen. A regisztráció alapja pedig a gyártó, illetve a hatóság által a dolgon alkalmazott jelölés. A regisztrációról kiállított közokirat számára a dolgon alkalmazott jelölés alapvető fontossággal bír, hiszen azzal együtt lehet a dolgot beazonosítani. Ebből következően az államnak érdeke fűződik az ilyen jelölések érintetlenségéhez. A törvény minden olyan magatartást büntetendővé nyilvánít, amely az egyedi azonosító jel eredetiségén, elhelyezésén, meglétén változtat. Ezen kívül büntetendő az olyan

dolog megszerzése, felhasználása is, amely dolognak az egyedi azonosító jele hamis, hamisított, vagy eltávolítás folytán hiányzik.

Az egyedi azonosító jellel ellátott járművek tekintetében a fentiek alapul vételével kialakított bírói gyakorlat szerint - amellet, hogy a kérdéses egyedi azonosító jelek, jelzések hatósági nyilvántartása, és közokiratban rögzítése, egy adott közlekedési eszköz eredetének nyomon kísérése szempontjából is alapvető fontosságú - az azonosítás lehetőségét az egyedi azonosító jelzések érintetlensége teremti meg. Ezért a Btk. 277/A. §-a nem a regisztráció elmaradásához, az esetleges változások bejelentésének elmulasztásához, hanem a dolgon lévő azonosító jel jogellenes eltávolításához, vagy meghamisításához, illetve az ilyen dolog megszerzéséhez, használatához fűz büntetőjogi következményeket (EBH 2003/ 929. szám).

Az egyedi azonosító jel meghamisításának büntettét pedig nem csupán a gépjárműre kiadott rendszám-tábla eltávolítása, és ahelyett hamis rendszám-tábla felszerelése, hanem a hamis rendszám-táblával felszerelt gépjárművel a közúti közlekedésben történő részvétel is megvalósítja. (BH 2008/262. szám)

Nem fogadható el tehát az a jogi álláspont, amely a vizsgált bűncselekmény vonatkozásában a Btk. 274. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közokirat-hamisítás fogalmánál irányadó, joghatás kiváltására alkalmas használatot követel meg. Bár a miniszteri indokolás főcélként a gépjármű lopások visszaszorítását jelölte meg - az sem merülhet fel, hogy a cselekmény kizárólag más bűncselekménynek is tárgyát képező - lopott, stb. - dolgok tekintetében lenne megvalósítható.

A tényállásban rögzített cselekményt a fentieknek megfelelően vizsgálva megállapítható, hogy a bíróságok az érintett gépjármű-hatóságok által kiadott - és jogszerűen kizárólag a hatóságok döntése alapján eltávolítható - rendszámának leszerelését, illetőleg a „P” betűjeles ideiglenes rendszámnak a járműre felszerelését nem róttá a terhelt terhére. Bűnösségét azon magatartása alapján állapították meg, hogy az eredeti rendszám jogtalan eltávolításáról, illetve az ideiglenes rendszám jogosulatlan felszereléséről tudva, a gépjárművet a közúti forgalomban használta.

E magatartás alapján pedig mindenben okszerűen voltak következtetést a bűnösségre.

A Btk. 277/A. §-ában meghatározott bűncselekménynek a hivatalos nyilvántartások hitelességéhez fűződő közbizalom mellett ugyanis jogi tárgya a közúti közlekedés biztonsága is. Ezt a jogi tárgyat az adott gépjárművel a kiadott rendszám eltávolítását követően a

közlekedésben részvétel alapvetően veszélyezteti.

Egyébként a bírói gyakorlat szerint még valamely jármű rendszám táblájának változatlan tartalommal történő házilagos utánzása, és az eredeti helyett bármely okból ilyen „rendszám táblával” ellátott gépjármű közúti forgalomban történő használata is maradéktalanul alkalmas az egyedi azonosító jellel visszaélés bűncselekményének megállapítására (Legfelsőbb Bíróság Bfv.I.943/2004/5. számú határozata).

A terhelt azonban, az eredeti rendszám eltávolítása után más, „P” betűjeles ideiglenes rendszámmal használta a járművet.

Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság álláspontjával egyetértve a Legfelsőbb Bíróság is kiemeli, hogy természetesen a „P” betűjeles ideiglenes rendszámok is egyedi azonosító jelnek tekintendők.

Azokban azok, a bíróságok által részletesen számba vett közlekedési igazgatási feltételek, amelyek mellett ezzel a rendszámmal valamely jármű a forgalomban részt vehet, az adott esetben nem álltak fenn. Az ilyen, célhoz kötött rendszámokkal ellátott jármű ugyanis a jogszabályban előírt feltételek megtartása mellett – köztük kiemelten csak akkor, ha azt az ideiglenes rendszám határozat szerinti jogosultja, illetve azzal munkaviszonyban álló személy használja – vehet részt a forgalomban. Kizárólag ez biztosíthatja ugyanis a továbbiakban a jármű megfelelő azonosítását.

Következésképpen az, aki – mint a terhelt is – olyan járművet használ, amelyre – az eredeti leszerelésével – a „P” betűjelű ideiglenes rendszám jogosulatlanul nyert felhelyezést, a közúti forgalomban jogosulatlanul vesz részt, mert a gépjárműre felszerelt rendszám – bár külső formáját tekintve valós – de tartalmilag hamis, megtévesztő, miután a hatóság engedélye az adott gépjárműre nem érvényes.

Egyébként jelen esetben a terhelt a közúti ellenőrzés kapcsán – arra is figyelemmel, hogy az eljáró rendőrök jogosultak a hamisított, illetőleg a szabálytalanul használt rendszám ideiglenes elvételére – joghatás kiváltására alkalmas magatartást is tanúsított. Ez utóbbi magatartása azonban a fentiek szerint a bűncselekmény megállapítását nem befolyásolta.

A kifejtetteknek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a terhelt bűnösségének megállapítását és cselekményének jogi minősítését törvényesnek találta.

Ezért – és arra is figyelemmel, hogy az ügyben a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti abszolút eljárásjogi szabálysértés sem

forog fenn- a Szombathelyi Városi Bíróság és a Vas Megyei Bíróság támadott határozatait a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság végzése elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, míg felülvizsgálatát a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) bekezdése és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság végzése a Be. 420. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. év szeptember hó 21.

Dr. Édes Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró, Dr. Horváth Ibolya s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
MGy